

Մանգրամի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ԱՊՐԻԼ 16 ՃԻՒՄԱ ԷՐԹԷՍԻ

ՆԻՄԵՐՈ 33

Մանգրամի Էֆեսոս հասցեատու 5 եանի սենեակ 260
նիւսիւ վէրիւկ, սենեակի գլխիկի, բաւական փարաւոր աւաթի
իւնիւսի օլորադ, 200 ղէ՝ օլորադ, ալիւր ալիւր 100 ղէ՝ օլորա-
ճադ, վէ նիւսիւսի տալիս 50 ար փարաւոր սոթիւրաճադ արք:

Իւանաթըն պէհէր սաթըր Իլին, պի-
րինճի տէֆաւա 5, իրինճի տէֆաւա 2,
վէ իւլիւնճիւ վէ սալիւր տէֆաւաւա 1
էր դուրուշ ալիւնաճադ արք:

Մէքթուպ վէ սալիւր, իւթանալորա Պաղլէ Գաղաւա-
խարիճինաւ, զարաղլիսանէ իւլէ ճամիի շէրիֆ արա եւ-
րինաւ քեային Շապլը խանընտա, Կարապետ 3. Փանոս-
եանին 18 նիւսիւսի տալիս 50 ար փարաւոր սոթիւրաճադ արք:

ԲԵՍՄԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՕՍՄԱՆԼԸ ՖՕՆՏՈԼՈՐԸ

Լճնորա, 26 ապրիլ.

Էսհամը Ուսուսիւսի 555-1 տէն 557-1

ԷՅԱՍԸ ՈՒՄՈՒՐԸՅՅԷ

ԻՍԹԱՄՊՈԼ

Ապրիլ 14 սապա 57- է օլլէ 57-30 տիւշամ 57-31
» 45 » 57-10 » 57-13 » 57-18

Փարիստէն ապրիլ 19 թարիխէ ալընան
խալէրտէն, Ֆրանսանին սուլա մէյնալ պու-
լունաուդու, վէ ինկիլիէրա իւլէ Բուսիա
Թարաֆընտան, Բրուսնա գրալընա, գօնիս ար
Պիդմարզըն իսթիֆասընը ալորադ, էլիւրապա-
նըն սաալիլիսի մուճիպ օլմարը թէքլիֆ օ-
լունաուդու անալըլիւր տրք:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մալլա-ճէն 32 իւլէ իւլէ-իւլէ-իւլէ գաղլէ:

Ալ ո՞վ չըհաւատար՝ որ ամէն վեղարու-
ւոր Սահակ մը, Մեսրոպ մը եւ Մով-
սէս մը չէ, եւ թէ ամէն կնգուղաւոր՝
Ղեւոնդներ չեն, եւ բարէ՛, ո՞վ կ'երկմոխ-
որ ասոնք աղգային լուսաւորութեան
մէյմէկ լուսատու ջահեր կանգնած ա-
տենին՝ անդիւն ալ հայրենեաց գերու-
թեանը մատնուտ չքահանայ ամբարիշտ
կիրակոս մը՝ վէսա Սարգսի հետ դժո-
խային խնդուումով հայրենեաց ազատու-
թեան դամբանախանդ կ'երգեն:

Ուստի մենք Սահակ, Մեսրոպի հոգ-
ւոյն համար ազգովին առ Աստուած
մաղթելով՝ թողունք որ նոր կիրակոսե-
րու լաւ խոնարհան դատապարտութեան
անեղծանելի դատախիզը դիւշմէ աղ-
գային պատմութիւնը, եւ ահա գանք
կրօնական կարծուած իրաւասութեան
խնդրոյն՝ որ ըստ երեւութի պատճառ
կրկարծուի աղգային արդի շփոթու-
թեանց:

Ըստ երեւութի ըսինք, վասն զի ու-
շիմ խուզարկուն այսպէս չըգտներ, այլ
պատրուակ մը միայն կըհամարի. բայց

որովհետեւ խնդիրը սկզբունքի վրայ է
արտաքուստ, ուստի մենք ալ խօսինք
սկզբունքի վրայ:

Իրաւասութիւն բառին բնական առ-
մամբ կ'իմացուի իշխանութեան մը այն
իւրաւունքները՝ զոր ըստ հարկին արով
պահպանելու արամադրութիւնն ունի:
Ուստի եւ բնական առմամբ ալ իշխանու-
թեան մը իրաւասութիւն ըսելով՝ քաղա-
քական կառավարութեան մը իրաւարա-
նութիւնը կըհասկըցուի իւր ոչ կրօնական
ժողովին եկեղեցական կամ դուանաբա-
նական իրաւարանութիւնը որով եւ իշխա-
նութիւնը քաղաքականին, եւ բարոյական
ազգեցութիւնը կրօնականին կրկնաբե-
րի. որովհետեւ առաջնոյն իշխանութիւնը
երկրային է եւ հարկաւ բնական ալ:
« Այն ընդ անան եւ ատամն ընդ ատա-
ման. » իսկ երկրորդին երկնային է, եւ
հարկաւ գերբնական. « Մի՛ գտաւք, մի՛
պատժէք. » « Իմ է վրէժնդրութիւն. »
« Մի՛ կալ հակառակ չարին, այլ յաղթեա
բարեան. » որ է ոսոխին հետ իրաւա-
խոհ (միւսիւսիւսի) ըլլալու քրիստոնէա-
կան Ս. սկզբունքը:

Արդ ինչպէս բնական է ճերմակը սե-
ւին եւ լոյսը խաւարին հետ չըմխարանի,
ասանկ ալ երկնայինը երկրայինին հետ
երբէք չըհամաձայնիր. վասն զի ինչպէս
որ բնականաբար մթնոլորտին մէջ երկու
հակառակ մարմիններու շփումէն ելեկ-
տրականութիւն կը պատճառի, ասանկ
ալ երկու իրարու ներհակ սկզբունքնե-
րու մերձեցումէն ազգային կամ ընկերա-
կան եղծում եւ անկարգութիւն կը հե-
տեւի, վասն զի մին՝ վրէժնդիր ըլլալ
եւ միւսն ներել եւ արգահատել կը
տրամադրէ, ուսկից եւ հարկաւ պար-
տուց ու իրաւանց դադարում կըճադի
գէթ երկրայինին համար:

Լսենք հոս ուրեմն քրիստոնէա-

թեան այն գերագոյն Հեղինակին վճռոյն
որուն առջեւ կըխորտակին անշուշտ
մարդկային ամէն տեսակ հնարքներ եւ
մեքենայութիւնք. « Տո՛ւք զկայսերն՝
կայսեր, եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ. »
եւ կ'աւելցնէ ըսելով. « Իմ թագաւո-
րութիւն չէ յայսմ աշխարհէ. »

Ապաքէն քանի որ երկնային կամ հոգե-
ւոր պաշտօնեաներու թագաւորութիւնը
այս աշխարհիս մէջ չէ, հետեւապէս ա,
գտուելու եւ պատժելու քաղաքական
իշխանութիւնը՝ կամ լաւ եւս է կրօնա-
կան ժողովին գործածած բառովն ըսե-
լու համար իրաւասութիւնը՝ ոչ Հոռով
մայ սրբազան պապինն է, ոչ Խորէն
վարդապետին եւ ոչ ալ իրեն համախոհ
ներուն:

Հոս ինչպէս որ մեր մէջ բերած սկզբ-
ունքներէն ու փաստերէն որոշ կրեա-
նութի՝ թէ կրօնական ժողովը եկեղեցական
ու դուանաբանական խնդիրներ միայն
յուզելու, քննելու, լուծելու եւ սուրբ
Աւետարանին համաձայն վճռելու իրաւ-
ունքն ունի, եւ ոչ թէ քաղաքական
յանցանքներով ամբաստանուող եկեղեցա-
կաններու՝ որոց կարգէն է նաեւ Կարնոյ
չքահանայ դուանան Յակորի դատը՝
տեսնելու, լուծելու եւ պատիժը վճռե-
լու. որովհետեւ կրօնական ժողովին իշ-
խանութիւնը բարոյական է միայն, եւ
ըստ որում բարոյականը՝ կամ լաւ եւս է
ըսել գերբնական օրէնքը կ'արդելու դա-
տել եւ պատժել. « Մի՛ գտաւք. »
վասն զի « Թագաւորք ազգաց՝ տիրեն
նոցա (ժողովրդոց), եւ որք իշխենն նո-
ցա՝ բարեբարք կոչեն, այլ ի միջի ձե-
րում ոչ եղեցի այնպէս. » ըսաւ Քրիս-
տոս իր Ս. առաքելոցը՝ երբ մեծութիւն
ու իշխանութիւնն բնորոշելու ելան. եւ
մենք կը զարմանանք եւ երբէք չենք կըր-
նար ըմբռնել թէ կրօնական ժողովը որ

Օրէնքի վրայ կը թնամ՝ քաղաքական կամ ընկերական յանցանքով ամբաստանեալ եկեղեցականներու դատը իրեն սեփհա-
փոխելու համար վեճ ու աղաղակ կը յա-
րուցանէ, եւ ան ալ դաւաճանի մը յան-
ցանաց պատիժը վճռելու առթիւ, կար-
ծելով անշուշտ՝ որ Հայերն իսպառ կոյր
ու անհմուտ են կրօնական ու քաղաքա-
կան իրաւունց, եւ թէ իրենց պատկա-
ռելի ատենէն արձակուած ամէն տեսակ
վճիռ առանց քննելու, ամենայն երկիւ-
ղածութեամբ, ահով ու դողով ընդու-
նելու չափ անմիտ, տխմար ու ապուշ են:

Արդահատելով մենք իրենց այս ըմ-
բռնմանը վրայ, բարեկամաբար կը յորդո-
րենք՝ որ խոհեմութեամբ վարուին ու
ստակ պարագայներու մէջ, որովհետեւ
մեր Լուսաւորչական սուրբ եկեղեցւոյ
դրութիւնը Պապական չէ, այլ ժողովու-
րական կամ ազգային, հետեւապէս կը շ-
րջ ազգին կամ ժողովուրդինն է, եւ ոչ
թէ ազգը կամ ժողովուրդը կը շրջին.
քանզի կրօնքը կամ հաւատքը Աստուծոյ
ժողովուրդինն է, եւ կը շրջանորդ
ստենայն:

Ըսենք որ կրօնական ժողովը յաջողե-
ցաւ դէմ վայրկեան մը այս անբնական ու
սնարդար իրաւունքը ձեռք բերելու, բայց
դաւաճան մը երեք ամիս միայն քահանայա-
գործութենէ դադրեցնելը, մի՞ թէ բա-
ւական է. նախ եւ առաջ ատիկա պա-
տիժ չէ, այլ քաւութիւն, եւ որովհե-
տեւ ինչպէս ամէն կշիռ իր հաւատարա-
ւային ունի, ստանկ ալ ամէն տեսակ յան-
ցանք իրեն հաւատար պատիժն ունի, եւ
երբ ծոմակերութեան համար քահանայ
մը կը պատուիրէ գէթ հաւասար ծոմա-
պահոյթիւն, մի՞ թէ անիրաւութիւն է
հարցընելը կրօնական ժողովին՝ թէ դա-
ւաճան մը երեք ամիս միայն քահանայա-
գործութենէ դադրեցնելը բաւական է.
— կրպտաախտանեմ թէ ոչ՝ եւ կ'ըսեմ
հարով՝ թէ կրօնական ժողովը պար-
տաւար է իր կոչմանը համեմատ նե-
րել եւ գթութեամբ վարուիլ յանցաւոր-
ներու հետ. — Մի՞ կալ հակառակ չա-
րին. — ըսել է որ իշխանութիւն չէ կրօ-
նական ժողովը, եւ քանի որ իշխանու-
թիւն չէ, հետեւաբար եւ հարկաւորա-
պէս ալ դատելու եւ պատժելու ձեռն-
հաս չէ. կամ այսպէս ըսենք, երբեք իրա-
ւասութիւն չունի, քանի որ քրիստոնէ-
ութեան գերագոյն Հեղինակը իրենց հա-
մար երբեք իշխանութեան հեղինակու-
թիւն տուած չէ. ուստի եւ իրաւասու-
թիւն մը առանց հեղինակութեան սկզբ-
բունք չէ. որով եւ վեղարի հետ՝ թագ
եւ սուր միանգամայն կրելը արդար ու
բնական չէ երբեք, այդ մանաւանդ թէ
երկնային պատուիրանաց ալ հակառակ
գրութիւնն է:

Արդ՝ ոմանք ազգային առտնին կառա-

վարութեան իբր արդելք նկատելով Սահ-
մանադրութեան անգործադրելի մնալը՝
միայն անոր վերանորոգումը փութացու-
ցին, բայց մենք մինակ այդ կէտը բաւա-
կան չենք համարիր, այլ անոր հետ մի-
անգամայն եկեղեցական վերանորոգում
(ըէֆօրմ) առաջարկելով կը վերջացնենք
խօսքերնիս. վասն զի ազգային իրաց չը-
փոթումներուն շատ անգամ գլխաւոր
ու առաջին պատճառ, իրաւունց անորո-
շութիւնները եղած են:

ՍԻՍԱԿ

4866 ապրիլ 6.

ՀԱՎԱՍԻՍԱԾԸ ՏՈՒՆԻՆԻՅԷ

Ինորում վիսայթի գերատի միւտի-
րի Ամասեան Յակոբ էֆէնտի թարտֆրն-
տան, տէվէթլու վայի բաշա հազրէթ-
էրինէ թագաւոր օրուան լայնհանրն սու-
րէթի տիր:

« Երբորում վիսայթի ճէլլէսինին գերատի
միւտիրիկինէ թայկինյէ, քէսպի մէֆիւ-
րէթ իլլէսիկիւմ կիւնաւէն պէրու, ումուրը
գիրատի վէ հարասէթի հազգընտա միւթէ-
վալլէն թահգըղաթը միւղթալլէնէն օտ-
ֆը էֆէնար իլլէ, պու պապտէ քէսպիէնի
մէսպիլին, վէ խուսուսա իրէք մահաուու
նէթիշտիլիլէք իլլին, թուլ աղաւարը դար-
սի վէ թէրպիլէսի մատտէսինին իլլէսպըր-
լա, քէսպի վուգուֆ վէ իթթիլա իտէպիլ-
միշ օրուուղում աւիալ վէ միւթալտաթըն,
հաղաւորա ալիի վիլայէթընաւիլլէրինէ արգ
վէ պէյնաւընա շու վէճէլէ ինթիսար զըրնըր
քի, մէսպիլլէր մահաուուէնի Շահանէ էհալի-
սինին նուֆուսա միւլլէսանը օրուա, սէնէ-
վի վարիտաթը խալլինէնի ճէլլէսինին ճիւղի
աղամը, քէնտուլլէրինտէն թահալ օրուսմաղ-
տա օլան թայիֆէլի զէրաւըն, հէր թարաֆուա
կիրիֆթալ օրուուղարը մէշուտ օլան շիտ-
տէթի ֆաղը վէ մուղալիգայի հալ, տիղգա-
թը իգթիլաւըն ճալլալ օրուա, մէմուրիլլէթի
աճիլանէմին վաղայիֆի իտէ, պու թայիֆէլի
նաֆիանըն աւիալը էսէֆ-իլլիսիլլէրինի
թատիլ ու իսրաւըն էմրինտէ ֆէնն ու սա-
նաթարընըն իրաւըն նոգանիլլէ, հուսուլի
վիւսաթ վէ սէստէթի հալլէրի էստապըրն
թաթիլլէնէ, օտրֆը մահաուըն մէսպի վէ
իգտամ իթմէքտէն իսպրէթ պուլուստուղու-
նա պինաւէն, շիտիլլէ գատար պու հալա-
լիտէ սանտիլլ մէղթիլլէրինին հուսուլի քէմա-
լինէ, մանիլ գալիլ օլմասըլա պէրապէր,
թայիֆէլի զէրաւըն շու շիտտէթի ֆաղը հա-
լէ կիրիֆթար օլմալարըն միւնթիլլէ օլան էս-
պապ նէ մաղուլլէ շիլլէր օլաւուղում, իպ-
թիտա պիթթահարի անյատըգտան ոտըրա,
սայիլ իսլաթըն իթթիլաղընտան մու-
ղատաւմ, էսպապը մուղիլլէրինի սէղթիլլէնին
տէֆ վէ իլլայէսինէ շալլըլլալ թապիլաթը
մասաւահաթ ինաղընտան օլուա, շիւնթի էս-
պապը մէղթիլլէ տէվամ իլլէրէ մէվուտ օլ-
տուգճա, բէյ տէր բէյ առարը վէլիլմիսի
զուհուրա կէլլէնէլլինտէն, շու հալտէ հէր
նէ տիւրիլլէ թէտապիլլէ իսլահիլլէնէ թէշէպ-
պիւտ օլուսա, սէմէրէլլի մաթլուպէսի կէ-

րիլլէնէնէլի, ումուրա միւսէլլէմէտէն տիր:
« Գու մուղիլլէր օլան սէպէպիլլէ իտէ, բէք չօգ
օլուա, ֆաղաթ պուլարտան պալլընալա-
րը օլարադ, տայիմա վէ պիլա վասթաւա-
մի թէշէսիլլի կէօրիլլէքտէ օլանլարընըն թա-
տաւ վէ պէյնիլլէ իգթիլլէ օլուսուր:

« Էվլէլա հէր նէ գատար թարաֆը Տէվ-
լէթի ալլէտէն հիմէմ վէ իգտամաթը միւ-
թէվալլէ մասուլլէ պուլարուլաղտա իտէտէ,
երինէ արալըգ արալըգ ալիլ ու սիրգաթ, վէ
նէպ ու դարէթ կիպի թէտալիլաթ վու-
գուլի, վէ վիլիլուճէ, վէ կիւլլէշթէնէ սուլի
թաթիլալաթա տայիլ մէղալլիլլէն ճարի օլմա-
սը, գալլիլլէնի նաթըրիլլէլլէրի տիր քի, իշթէ
պու հալլէր մալլիլ վէ մէնուրու վիլալլէթ-
րէնահիլլէրի օլարադ, պու տէֆա թայիֆէլի
էքրատտան (ֆիւրալլէր) պիլ օլուա գատար
րուէսալլիլլէնէ գալլէթ ինթիլմանըն ալիլ ու կի-
րիֆթիլլէն խուսուսուսա մուլաֆթաղըլլէն-
թի ալլէլլէրի, սէմէրէլլի նաֆիլաւը օլադ
իլլէրէ, նիլէ սէնէլլէրաւէն պէրու պու կիւ-
րուհու զալլմէլլէն կիրիֆթարը բէնէլլի զատր
ու աղարը պուլուսան (Մուշ հալալլիսի ա-
ճիլլէլլի աւալի վէ զէրաւի, թահթը սահապէ-
թի գալլիլլէլլի բահիմանէլլէրինտէ, նայիլի
էմիլլէթ օլապիլլէլլէ տիր:

« Սանիյա, էհաւըն ճէսիլլէ վէ սալիլ իր-
մաղլարըն ճէրէլլան իլլէտիլի մահալլ վէ մէվ-
զըլտէ, էքսէրիյա թայիֆէլի զէրաւըն ինմալ
վէ թէշէսիլլէլլէնտէն նաշիլ, միւթէմատիլլէն
թէշէտալլիլլէ իթմէքտէ օլան պիլ թաղըմ
պաթաղըլլէր վար քի, սուլարըն թէաֆ-
ֆիւնի իլլէ, բէք չօգ արաղիլլին մուլթիլլալ
գալլմաւը մատտէլի մուղիլլէլլէ տիր քի, պու
հալլին տէվամը պաղը մէվսիլլէրաւէ էմրի
գիրաթա մանիլ վէ հալլի օլարադ, թուլ ա-
ղաւը վէ բամուգ գիրաթը կիպի ֆայիլլէլլի
մահաուլաթ վիլլիլլէ, գլյատէսիլլէ գալլի-
լիլլէթի օլան բէք չօգ արաղիլ վասիլանըն
թաթիլլէն պալլընա սէպէպ օլաւաղընտան
պալլա, հալմանըն քէսպի վէլալլիլլէ տա-
լի պաթա օլարադ, ըսթմա վէ հիւմմա կիւ-
պի էհալի հազգընտա մուղիլլէր օլան հալաթ
վէ խասթէլլիլլէրին իլլէքէվիլլէնտէ տալի
սէպէպ օլուա, խուսուսա էրպապը գիրա-
թըն քէսթիլլէ մէշուլլէլլէլլէրի մէվսիլլէ օլան
հասաւ ու խարման վաղթիլլտէ, կիւլլէլլէրի
հալմանըն թէշէսիլլէլլէ վէլիլլէլլէլլէ, ինմալ
ու նիւլան վէ սիւսիլլէն պու խասթէլլիլլէլլէ
սայիլ վաղըլլտան գլյատէ կիրիֆթար օլա-
րադ, զէրաւըն իլլէ սիւլլալլէ, մէվսիլլէ մէղ-
թիլլէ ըսթմալլէն հալլի պիւհուրընտա պիլ
էլլապուրիլլէ իլլէ մէշուլլէ օլուուղարընտան,
վաղաւա պու ըսթմա խասթէլլիլլէ գալլէն
միւլլիլլէ տէլլիլլէ իտէտէ, իմթիտաւըն սէպէպիլլ-
լէ, պիլալլըրէ իլլէթի միւղիլլէլլէ միւնգա-
լէպ օլարադ, սէնէ պէ սէնէ պուլուսան պիլ
խայիլլէ նուֆուսուլլէ թէլլէլլէլլէ միւլլէտի օլ-
մաղտա տիր:

« Սալիսա, զէրաւըն իթթիլաղ իթթիլլէլլէրի
խարման տէլլէլլէ ուսուլի գատիլլէլլէլլէ տէր-
քէնար օլան ուսուլլէթ օլուա, պուլուսա բէք
չօգ վաղըլլէ գալ իսիլլիլլէլլէնտէն պալլա,
մէսարիֆի տալիլլէ գլյատէ վուգու պուլուսու-
ղուսան, պու տալիլլէ հիւսա ու միւլլաւաւտէ
օլուսմալարադ, զէրաւ հազգընտա էսպապը

գրչաւ իտէլիմ քի. Ալիսթրիա եկեղեցին, վէ
թէրթիպ իթմիշ օլտուղու իթթիֆագ տէմէ-
թիտէ չէգիլսին տարմատողըն օլտուն, լաքին
կէրչի օլ վազըթ, մաղուպիլիէթ նէ գատար
պիւլիւք օլուր իսէ, ֆիւթուհաթտան աօ-
ղաճագ օլան կիւճիւքէր վէ չափարըզըզ-
լարընտաւ աշի ըատտէլէրտէ պիւլիւք օլաճա-
զը պէտիհի տիր. չիւնքի, Ֆրանսանըն Ալ-
մանեստան քէնտուսի իշին չըգարաճաղը
ըայ, թապիաթիյէ Բրուսես իլէ իթալես-
նըն արըշաճաղարը բայար գատար, եա-
խօտ օլտարաւ նիսպէթլէ օլաճագ տըր. էկէր
Ֆրանսա, իթալեսնըն Բիէմօթէյի իթալես-
լանըզըզ, վէ էմիլի իթթիհաա թաթթընա
ալմասընա միւսաատէ իթսիկի կիպի, Բրուս-
եսնըն տախի Ալմանեսայը Բրուսեսալանտըրըզ,
վէ իթթիհաա պաղըլա պաղըլամաընա միւ-
սաատէ իտէճէք իսէ, թապիաթիյէ արաղի-
ճէ պիւլիւքէր չարթըլլա միւսաատէ ի-
տէճէք տիր:

« Ֆրանսանըն օլ ճիւնէթլէքէսպի վիւսաթ
իլլէմէսի, հազգանիլիէթլէ նէ գատար մագ-
րուն օլուր իսէ օլտուն, մէկէրչի օլ վազըթ,
Խնկիլթէրրա իէ Բուսիա թէքրարէն գըյաթ
իտէճէք, իզհարը մուսանաթ իթմէլէճէք-
լէր մի տիր, վէ Վաթէղօ վուղուաթը թա-
րիլիս սահիֆէլէրի կէօղլէր էօնիւնէ կէ՞լմէ-
ճէճէք մի տիր. վէ խուսուսա Բուսիա, մէ-
կէրչի 1854 վէ 1865 սէնէլէրի զարաշարընը
չըգարմագ մագսէտիլլէ, տայիմա զըտը-
նա հարէթլէրտէ պուլուուպ, ախըր ինթի-
գամա չըզը՞չմայաճագը տըր:

« Պուստանտա գաթիլնաղար, 1855 սէ-
նէսինտէ, Էվրօպա մուվաղէնէսի խաթըր ի-
շին, վէ աճանալէլէրէ բիայէթէն, Բուսիա-
նըն հըրսը աղաթէթիլէ գարչը թէշմիլի սի-
լան իթմիշ օլան Ֆրանսանըն, չիմսի 1866
սէնէսինտէ, թապի ու էքքէսարընը թէպուլլ
իլէ, քէզալիք Էվրօպանըն աշի մուվաղէնէսի
խաթըր իշին, վէ աշի աճանալէլէրէ բիայէ-
թէն Բրուսիայա գարչը թէշմիլի սիլան իթմէ-
մէսի, մանեսա պապուլ իթմէզ պիր մատտէ
տէյի՞ մի տիր:

« Էվլէրի քի, պիր տէֆա Բրուսես իլէ
Ալիսթրիա պէյիլնտէ պիր իթի թօք սէտաթը
իշիտիլսին, օլ վազըթ մուսանաթ իտիլէ-
պիլէճէք հիշ պիր սէտա գաթիլտըգտան պաշ-
ղա, Էվրօպաա կիւղէրան իթմէքտէ օլան
գիւլիմէր, թախմիլէր, թէֆսիլլէր, իզթի-
րապլէր, իշթիլլէր, իւմիլլէր, հըրս ութա-
մալար, ըէգապէթլէր, խիյանէթլէր, զայզ
ու զաղապար վէ ախըր ինթիգամ սէվտա
վէ նիլթլէրինն գաթան էօնիւ ալընաւա-
յըզ, իլլա հէր թաոաթտան սէր կէօթէրմէ-
թէ պաշլայաճագ, վէ հէր պիր մէսէլէ քէնսի
գապընտան թաշըզ վէ հուտուտունու թէ-
ճալուզ իլլէնէճէք տիր. վէ կէրէք Խնկիլ-
թէրրանըն, վէ կէրէք Խնկիլիզ զաղէթալա-
րընըն, թահրիք ու հիտտէթիլի մուճիպ օ-
լարագ, սօն մէվլըրի թութաճագ մէսէլէ Ան-
վէր իսկէլէսի մէսէլէսի օլմալըզ, իլլա ար-
գասընտան Մէքսիկա վէ ճէզալի մէսէլէ-
լէրի տախի գուհուր իտէճէք տիր. իմսի,
նէ՞ տէրսինիզ, պու սէօլէտիլլէրէմէ գա-
լաթըմ վա՞ր մը տըր, վէ Ֆրանսա չու իթի
Էիւթիւ գալաղընալիլէճէք մի տիր. վէ պիր-

թապի օլ վազըթ, պիւթիւն Էվրօպա իթի
զըմա թագսիմ օլուհարագ, պիր թարաֆ-
տա Ֆրանսա, Իթալիա, Բրուսես, վէ Շվէտ
տէվլէթլէրի, վէ տիկէր թարաֆտա տախի,
Խնկիլթէրրա, Ալիսթրիա, Պէլճիգա, Ալման-
ես հիւթիւմէթլէրի իլէ Բուսիա կէօթիլէճէք
տէյի՞ մի տիր:

« Նաալ քի սիղէ սէօլլէտիլտիմ, սիղճէ
վուղուի չիւքէսիզ օլուպ, վէ պէլլէրտէ հօշ
կէօթիւնէն չու մուհարէպէ, պէնճէ պանտէ-
րասըզ, մէպտէսիզ, գարիթէնսիզ, վէ տիգ-
կիսիզ պիր մուհարէ. է օլաճագ տըր. Էվ-
վէթի լազըրտըլարընը թէքրարլայարագ սէօյ-
լէրիմ քի, էվլէթ, չու մուհարէպէ պանտէ-
րասըզ պիր մուհարէպէ օլաճագտըր. չիւնքի,
գա՞նդի պանտէրալը թաշըլաճագ տըր. Չու-
հաւա կէլէճէք իթթիֆագըն ումում պան-
տէրասըն, Բրուսես վէ իթալես նէ՞ ալես-
մէթ վաղ իտէճէքլէր տիր, վէ եախօտ նէ՞
եաղաճաղարտըր: Մէկէրչի իթալես Մարա-
ֆընտան, « Միլլէթլէրին սէրպէսթիլլէթի, վէ
Վէնէտիլին խէլասիլիէթի » տէյի եաղըլտըր
հալտէ, Բրուսես թարաֆընտան տախի աք-
սի օլարագ, « Միլլէթլէրին խարապիլիէթի,
Տիւղալըզլարըն Բրուսեսայա իլալէսի, վէ Ալ-
մանեսանըն էսիլլիլ » մի եաղըլաճագ տըր.
Էվլէթ, մէպտէսիզ պիր մուհարէպէ օլաճագ
տըր պու. չիւնքի ումում էնալլինն ըէյի
սիւալ օլուտուղու թագտիրտէ, Նիշ վէ
Սալօա նաշիլիլէրի հաղընտա օլտուղու մի-
սիլլու, Բէն նէհրի քէնարընտաքի նաշիլ-
իլլէրին տախի Ֆրանսայա իլալէսի զըմնըն-
տա, էքքէրիլիլլէթի արա հասըլ օլաճաղընա
տայիր հիշ պիր էմիլիլլէթ եօզ տուր. զիրա,
պու տէֆա, Ֆրանսանըն մէնֆաթըր էօյ-
լէ պիր աղիմ մէպուրիլիլլէթ թաթթընտա
պուլուումագտա տըր քի, մէգըրի մէն-
ֆաթթ, պիր գուրա վիւմէք իզպալիլլէ ի-
հալէ օլուտուալաճագ տըր, տիմէք տիր քի,
մէնֆաթթըն խաթըր իշին, գուրա վէրիլ-
մէքտէն վաղ կէչիլլէրէք, մէնֆաթթ ուղըրու-
նա մէպտէնիլլէ ֆէտա օլուտուալա իզթիլլա ի-
տէճէք տիր. Էվլէթ, չու մուհարէպէ գա-
րիթէնսիզ, եանի պիր ճէնքէսիլլէ պիր մու-
հարէպէ օլաճագ տըր. չիւնքի, նէ պիրիլլէ
Ֆրանսա-թօլէթ (Ալիսթրիա խաթըրթօրու)
վէ նէտէ պիրիլլէ Ֆրէտէրիլլէ-Վիլիսի (Բրուս-
ես գրալը), չիւտիլլէ գատար պիւլիւք ճէնք-
ճիլլէրէ մախտու օլան ֆիւթուհաթտա տայիր
հիշ պիր թէճըրիպէ կէօթիլլէրմէմիլլէր տիր.
Վէ իթալես գրալը Վիլլէթ-Էմմանուէլ ի-
սէ, վաղաա քէնտի ճէտարէթլիլլէ իպրաղիլ-
լէմիշ տիր. լաքին, նէ գատար պիւլիւք օ-
լուր իսէ օլտուն, էօյլէ մուհարէպէլլէր վար
տըր քի, եալընըզ ճէտարէթ քիֆայէթ իթ-
մէյիպ, իլլա էվլիլլէթ ու լիյաղաթը քիաթի-
լէ տախի իզթիլլա իտէր, եօխսա, մէգըրի
ճէնքլէր, չէրէֆ ու նիլթլէսիզ պիր մուհա-
թլէլէ հէյնէթի քէսպ իտէրլէր: Էվլէթ, պու
մուհարէպէ, տիգկիսիզ պիր մուհարէպէ օ-
լաճագ տըր. չիւնքի, Ֆրանսա իլէ Բրուս-
ես, աղապապ գուշու կիպի, քէնտի ըէն-
չէլլէրինէ ալտըզլարը հիւթիւմէթլէրին ֆէր-
եսա ու ֆիլան սառալարընը քէնտիրիպ,
վէ էմիլ մուհաղալէմէթլէրին մանվ իտէպիլլէ-

ճէքլէ՞ր մի տիր: Վէլհասըլ, Ֆրանսա իլլէ-
րին վէ հալլէրին գուլլէթլէրինտէն մէճպուր
օլարագ, Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան,
Վիսթիլլէ նէհրի քէնարալարընտա իրթիքեսալ
օլուտուղու կէօթէրէք, պարպարըզ վէ
չայանը նէֆրէթ առտ իլլէտիլի մալ ու հա-
րէքէթլէրի, Բէն նէհրի գըլըլարընտա, պիղ-
զաթ քէնտիսի տախի իրթիքեսալ իթմէքլի-
լէ գարար վիլլէճէ՞ք մի տիր:

« Ֆարզ իտէլիմ քի, օլ հալլէ տախի իր-
թիքեսալ իլլէսին, հալլու քի օլ վազըթ,
մէկէրչի, արաղիլլէ գաղաճաղընտան ըէք
չօզ զիյաթէ, չէրէֆ ու աղաճէթլէտէ, վէ
պիր սուրէթի մանէվիտէ, տիւշարը գարար
ու զիյան օլուշ օլմայաճագ մը տըր:

« Իմսի, մատամ քի, իշպու ճիւղիլիլլէթ
նէվլինտէն օլան միւթալաթըրըզըն, սուլ
վէ մուհարէպէ մէսէլէսիլլէ միւղաքէրաթը
կէչմէքտէ օլան մէճիլլէրտէ տախի տէր խա-
թըր իտիլլէմէսի իթիլլալին խարիճիլլէ տիր,
մատամ քի իթալեսնըն, էվլէլլինտէն Ֆրան-
սանըն ըույի ըիպասընը թահիլ իթմէքսիլլէ
Բրուսես իլէ աղտը իթթիֆագա կիրիլլէսի
իթթիլլալտէն տէյիլ տիր, վէ մատամ քի Ֆը-
րանսա, պիւթիւն Էվրօպա մուվաճէնէսին-
տէ, միլլէթլէրին սէրպէսթիլլէթի իլէ, է-
հալիլլէրին հուղուղունա հիւթիլլէ ու ըիւ-
լէթ իտէճէկիլլէ ալէնէն պէյան իլլէմիշ պու-
ուտուղունտան, չու հուղուզ վէ մէպտէի
թէրք իտէպիլլէսի, իթթիլլալին մուղալիլլէ-
տէ տիր. տիւլլէք տիր քի, պէնիլլէ քէնտի
ըլլիլլէտէ սապիթ-գատէմ օլմայա հաղգ ու
ճէտարէթլէ օլաճաղընտան, թէքրարէն սէօյ-
լէրիմ քի, մուհարէպէ օլմայաճագ տըր, վէ
չու մուհարէպէտէն սարֆը նաղար օլուտուալ-
ըզ իշին տախի, պաշղա պիր չէլ իզթիլլա
իթմէյիպ, իլլա Բրուսեսնըն, գօնթ տը Պիղ-
մարզըն ելլինէ պաշղա պիր զաթըր թայիլլէ
իլլէմէսինէ միւթաճ պուլուումագտա տըր: »

ԷՄԻՆ ՏԸ ԺԻՐԱՐՏԷՆ

— Սէն-Ֆէթէրսպուրիտան ապրիլ 17
թարիլլէ ալընան խապէլէ կէօթէ, իմ
ըէրաթօր հաղըթթլէրինն էօթիլլէն գատա
իտէն պիր Բուս օլուպ, վէ մէրգուլ
թապանճասընը աթէշլէր իքէն, էլլինէ
վուրարագ միւշալիլլէ հաղըթթլէրինն
գուլթարան տախի, Օսալիլլէ իլլանօթ իս-
միլլտէ պիր քէօյլիլլէ իլլիլլէ:

Մէրգուլ միւթեսաթաթ օլարագ ա-
սըլգատէլլէր իլլանվանը իթա օլուտուալ, վէ
իմքէրաթօր հաղըթթլէրին, մահը հալլին
16 սընտա սէրալը շահիլլէրինն չըգարագ,
էնալլէ կէօթիլլէտիւքտէն պաշղա, սօ-
գաղալարտա կէպիլլիլլէ, վէ Սմօլնա մանաս-
թըրընա տախի պիր զիյաթլէ իթմիշ տիր:

Նէվա նէհրինն պուլարըր էրիմէլէ
պաշլաթը տըր:

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԷՎԱՆՔ ԶԷՐԱԼՏԷՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆԷ
ՊԵՏ-ՕԼԻՄՊԱ ՏՕՐԻՈՒ ԵՈՒՏԱ, ՅՈՒՐԱՅ ԱՊՏՈՒԼԱՆ
ԳԵՐԱՅԵՐԼԷ ԳԱՐԵՐԵՆԱ ՆԻՄԵՐՈ 519: